

Limba și literatura română

Caiet de lucru pe unități de învățare
pentru clasa a VI-a

Evaluare inițială (I)	3	Elemente de construcție a comunicării. Verbul. Modul conjunctiv. Modul condițional-optativ. Posibilități combinatorii ale verbului	38
Evaluare inițială (II)	6	Predicatul nominal	39
<i>1. Unitatea I</i>	9	Subiectul	41
Textul narativ literar în proză. Narațiunea. Acțiunea. Timpul și spațiul. Narațiunea la persoana I. Autorul. Naratorul. Personajul		Complementul și circumstanțialul	42
Textul descriptiv literar în proză. Descrierea în proză	9	Prepoziția	43
Texte continue și discontinue	15	Redactare. Rezumatul scris	44
Interculturalitate. Valori etice în legendele popoarelor	16	Recapitulare	46
Elemente de construcție a comunicării. Sinonimele și antonimele	19	Evaluare	48
Sensurile cuvintelor	20	<i>3. Unitatea III</i>	51
Omonimele	21	Textul descriptiv literar în versuri. Epitetul. Versificația. Textul nonliterar	51
Cuvintele polisemantice	22	Interculturalitate. Simboluri culturale în tradiția populară românească	55
Diftongul, triftongul, hiatul	22	Elemente de construcție a comunicării. Substantivul. Cazul nominativ. Subiectul. Numele predicativ	58
Despărțirea în silabe	23	Cazul acuzativ. Complementul direct. Complementul prepozițional	59
Redactarea unei narațiuni la persoana I	24	Cazul acuzativ. Circumstanțialele. Atributul	60
Recapitulare	25	Cazul dativ. Complementul indirect	62
Evaluare	27	Cazul genitiv. Articolul genitival. Atributul	62
<i>2. Unitatea II</i>	30	Cazul vocativ	63
Textul narativ literar în proză. Momentele subiectului literar	30	Redactare. Descrierea unui peisaj	64
Interculturalitate. Valori ale culturii populare în spațiul românesc	35	Recapitulare	65
		Evaluare	67

<i>4. Unitatea IV</i>	70	Interculturalitate. Limba română în Europa.	
Textul narativ literar în versuri. Enumerația	70	Comunitatea lingvistică a vorbitorilor de	
Interculturalitate. Valori ale culturii		limbă română de pretutindeni	95
populare în spațiul românesc	73	Elemente de construcție a comunicării.	
Elemente de construcție a comunicării.		Adjectivul (actualizare). Posibilități	
Pronumele (actualizare). Posibilități		combinatorii ale adjectivului	98
combinatorii ale pronumelui	76	Adverbul. Felurile adverbului.	
Pronumele reflexiv	78	Gradele de comparație și funcțiile	
Numeralul	80	sintactice ale adverbului	101
Redactare. Textul explicativ	81	Transformarea vorbirii directe	
Inserarea unor secvențe descriptive		în vorbire indirectă	103
într-o narațiune	84	Textul argumentativ	104
Recapitulare	85	Recapitulare	105
Evaluare	87	Evaluare	107
<i>5. Unitatea V</i>	90	Evaluare finală (I)	111
Textul narativ literar.		Evaluare finală (II)	114
Dialogul în textul literar	90	Bareme	117

Timpul de lucru este de 50 de minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

SUCCES!

Citește cu atenție textul următor, pentru a rezolva corect cerințele formulate.

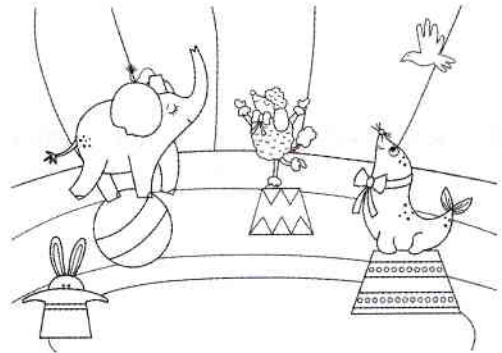
Ați văzut voi, copii, un om care mănâncă săbii de trei ori pe zi? Și care scoate un porumbel, soarele și tot cerul dintr-o batistă? N-ați văzut, puneți-l pe listă! Dar ursul care a învățat carte și spune la toată lumea că vrea să urmeze mai departe? Știți cum se face să dispară în ceață un borcan cu dulceață?

Tiii! Dar multe nu știți voi, copii! Repede la circul cel mai înalt să vă îmbogățiți cunoștințele în asalt. Aici e ca la teatru, înțelegi totul dacă ești cu ochii în patru. Cântă muzica, spectatorii au înlemnit: programul e nemaipomenit! Un om pescuiește, aruncând undița în sală, ca în iazul de la moară. Din coafura unei doamne frumoase a scos două broaște-țestoase, iar din sufletul unui vecin a scos un rechin. Să nu credeți că toate acestea sunt minciuni sau că, Doamne ferește, la circ se întâmplă minuni. [...]

Atenție, urmează un număr interesant: dansează un elefant. Dansează singur, maimuțele l-au refuzat; mi se pare că le-a călcat pe picioare. Și acum, aoleu!, un om bagă capul în gura unui leu. Doar Emil zâmbește iară: „Hm, e leu doar pe dinafară. C-am mai văzut eu un urs alpin și-n el era unchiul Marin.” Să știți că la circ animalele nu sunt de pâslă sau de plută, ci sunt autentice, sută la sută. Leul l-ar mânca pe omul acela într-o clipită, dar e dresorul lui și nu poate să-l înghită. Și-apoi l-au învățat părinții: dacă mănâncă prea mulți oameni i se strepezesc dinții. [...]

O, dar am rămas singuri. Toată lumea a plecat, că programul s-a terminat. Și n-o să se mai dea o dată numai fiindcă am rămas noi cu gura căscată. Așa că mergeți acasă, închideți bine ușile și, dacă vreți, faceți și voi circ cu păpușile. Scufița-Roșie și încă vreo câteva domnișoare sunt bune dansatoare. Pisica se va împrieteni la cataramă cu – săraca – rândunica. Dacă o să vi se pară prea mică trupa, priviți-o numai cu lupa. Așa o să puteți vedea cele mai grozave animale din pădurile ecuatoriale.

Marin Sorescu, *Scamatorii, scamatorii, scamatorii*

Subiectul I

70 de puncte

1. Precizează, într-un enunț, tema textului dat.

4 puncte

2. Transcrie, din textul dat, patru animale sălbatice.

4 puncte

3. Încercuiește varianta corectă de răspuns.

4 puncte

Spectacolul de circ este comparat cu cel:

- a. de la delfinariu.
- b. dintr-o sală de concert.
- c. de teatru.
- d. de balet.

4. Notează o idee principală/secundară pentru ultimul alineat.

6 puncte

5. Explică înțelesul cuvântului subliniat în enunțul

Pisica se va împrieteni la cataramă cu – săraca – rândunica.

6 puncte

6. Subliniază varianta cu care ești de acord, justificând alegerea în două-trei enunțuri. 10 puncte

Consider că **este bine/nu este bine** ca animalele să fie dresate pentru spectacole de circ, deoarece

7. Alege varianta corectă de răspuns.

4 puncte

Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor pentru ambele cuvinte din seria:

- a. cerul; dulceață.
- b. cirul; unchiul.
- c. înțelegi; picioare.
- d. vecin; autentice.

8. Aranjează alfabetic următoarele cuvinte din text.

6 puncte

listă; cunoștințele; asalt; păpușile; dansatoare; animale.

9. Analizează verbele din enunțul N-ai văzut, puneți-l pe listă!

6 puncte

10. Extrage, din text, câte două substantive de genul:

6 puncte

- masculin. -----
- feminin. -----
- neutru. -----

11. Transformă propozițiile dezvoltate în propoziții simple.

4 puncte

- La circ, spectatorii mici și mari așteaptă cu nerăbdare începerea spectacolului.

- Mihai, Andrei și Cristina, distrați ca de obicei, nu au ajuns la timp în clasă.

12. Rescrie enunțul de mai jos, corectând greșelile de orice natură.

10 puncte

Dragi copii așezați-vă la locurile voastre și primiți cu aplauze pe acrobații noștri

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Pe o foaie separată, redactează un text narativ, de minimum 100 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare (reală sau imaginată de tine) petrecută în timpul unui spectacol de circ.

În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere:

- respectarea caracteristicilor unui text narativ;
- respectarea elementelor specifice unei compuneri;
- exprimarea corectă, adecvată;
- respectarea normelor de scriere și de punctuație;
- așezarea corectă a textului în pagină și scrierea lizibilă.

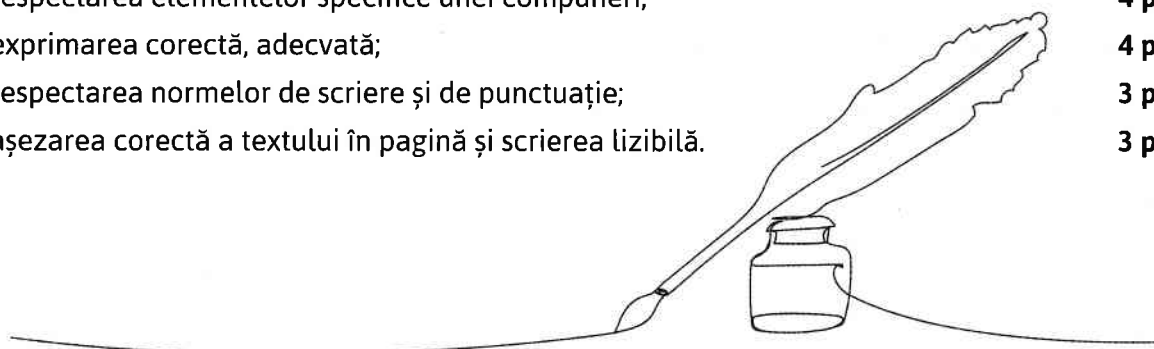
6 puncte

4 puncte

4 puncte

3 puncte

3 puncte

Timpul de lucru este de 50 de minute.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

SUCCES!

Citește cu atenție textul următor, pentru a rezolva corect cerințele formulate.

Șoricelul Chiți are o problemă,
S-a îndrăgostit și îi este jenă.
E îndrăgostit de o pisicuță,
Albă, blândă, mică și drăguță.
E pisica din vecini:
Se numește Kity.
În fiecare seară el visează
Cum a văzut-o prima oară.
Și-n fiecare zi
Îi scrie poezii.
Dar într-o seară, el a aflat
Că pisicuța s-a mutat,
Că din oraș ea a plecat,
Și tare rău el s-a-ntristat,
Că nici brânzică n-a mâncat.
Așa că a ieșit afară,
Pe strada principală,

Iar când s-a întors acasă
A găsit pe masă
O scrisorică
De la pisică.
Ce bucurie!
A deschis-o cu veselie
Și a citit-o cu mândrie:
„Dragă Chiți,
Am plecat în voiaj,
Dar mâine mă voi întoarce în oraș.
Așa că nu te supăra,
Că-ți voi aduce și ție ceva!”
Kity i-a adus în dar
O bucată de cașcaval,
Iar pentru fiecare poezie
Chiți primea câte-o felie.

Maria Denisa Găleşteanu, *Șoricelul amoretat* (în volumul *Colecția celor mai frumoase poezii ale copiilor din oraș*, ed. Monitorul Oficial, 2010, clasa a VII-a)

Subiectul I

70 de puncte

1. Scrie numele celor două personaje din text.

4 puncte

2. Încercuiește varianta corectă de răspuns.

4 puncte

Întâmplarea relatată se petrece:

- a. într-un sat.
- b. într-o peșteră.
- c. într-un oraș.
- d. într-o pădure.

3. Notează o idee principală/secundară pentru poezia dată.

6 puncte

4. Subliniază varianta cu care ești de acord, justificând alegerea făcută.

10 puncte

Consider că întâmplarea **este/nu este** reală, deoarece

5. Alcătuieste un enunț despre Kity, în care să folosești o comparație.

6 puncte

6. Stabilește numărul sunetelor pentru cuvintele din text *șoricelul; Chiți.*

4 puncte

7. Aranjează alfabetic următoarele cuvinte din text: *problemă; jenă; pisicuță; albă; drăguță; acasă.*

6 puncte

8. Analizează, în tabel, verbele din versurile *În fiecare seară el visează / Cum a văzut-o prima oară.*

6 puncte

<i>Verbul</i>	<i>Modul</i>	<i>Timpul</i>

9. Rescrie versurile următoare, trecând verbele de la perfect compus la mai-mult-ca-perfect:

A deschis-o cu veselie / Și a citit-o cu mândrie.

4 puncte

10. Notează cu litere numărul de cuvinte scrise de Kity.

4 puncte

11. Alcătuieste o propoziție negativă, în care substantivul *șoricel* să fie atribut.

6 puncte

 12. Rescrie enunțul de mai jos, corectând greșelile de orice natură.

10 puncte

oare șoricelului chiți îi ieste dragă pisicuța kity

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Pe o foaie separată, redactează un text narativ, de minimum 100 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare cu un animal de companie.

În redactarea compunerii tale, vei avea în vedere:

- respectarea elementelor specifice unei narațiuni;
- respectarea părților componente ale unei compuneri;
- exprimarea corectă, adecvată;
- respectarea normelor de scriere și de punctuație;
- așezarea corectă a textului în pagină și scrierea lizibilă.

6 puncte

4 puncte

4 puncte

3 puncte

3 puncte

- Textul narativ literar în proză. Narățiunea. Acțiunea. Timpul și spațiul. Narățiunea la persoana I. Autorul. Naratorul. Personajul. Textul descriptiv literar în proză. Descrierea în proză
- Texte continue și discontinue
- Valori etice în legendele popoarelor
- Sinonimele și antonimele
- Sensurile cuvintelor
- Omonimele
- Cuvintele polisemantice
- Diftongul. Triftongul. Hiatalul
- Despărțirea în silabe
- Redactarea unei narațiuni la persoana I
- Recapitulare
- Evaluare

Lectură și redactare. Textul narativ literar în proză. Narățiunea. Acțiunea. Timpul și spațiul. Narățiunea la persoana I. Autorul. Naratorul. Personajul. Textul descriptiv literar în proză. Descrierea în proză

Citește cu atenție textele următoare, pentru a rezolva corect cerințele formulate.

Asigură-te că înțelegi sensul tuturor cuvintelor; iar dacă întâmpini dificultăți, consultă DEX!

Textul I

— Mami, ce înseamnă *șimb*?

Mama își ridică privirea din cartea pe care tocmai o citea și se uită la mine întrebător. Văzând că nu-mi primesc răspunsul, am întrebat-o din nou:

— Ce înseamnă *șimb*? Uite, scrie aici! i-am arătat eu în volumul mare, albastru, abia cumpărat.

Intrigată, mi-a urmărit degetul cu privirea, după care a izbucnit în râs. Înțelesese de unde venea nedumerirea mea. Înțelesese că eu citeam în singurul mod pe care îl știam: în germană. Literele *sch* se pronunță *ș* în germană. Atunci, ce putea să însemne *șimb* în română?

Mama mi-a explicat cum se citește în română grupul *chi* și că n-are nicio legătură cu *sch*-ul german; deci, *șimb*-ul meu se dovedea a fi, de fapt, deloc misteriosul *schimb*.

Mulțumit, m-am dus în camera mea să citesc mai departe. Peste nici cinci minute, am silabisit alt cuvânt pe care nu-l pricepeam. Am sărit iute din pat și am fugit din nou la mama s-o întreb:

— Dar *fal* ce înseamnă?

— *Fal*? Ia, arată-mi, unde ai găsit cuvântul?

De data asta s-a abținut cu greu din râs, ca să nu mă necăjească.

— Doar în germană *v* se citește *f*; în română e altfel, sunetul *v* se aude ca în cuvântul *vulpe*.

Țineam în mână prima mea carte în limba română și voiam să înțeleg, să merg cât mai departe în ea. Dar întâlneam tot mai multe obstacole, citeam *fal* în loc de *val* sau *țână* în loc de *zână* (*z* se

pronunță ț în germană). Nu mai înțelegeam nimic, nu știam ce este greșit la mine. Bucuria lecturii mi se dusesse pe apa sâmbetei.

Și toate acestea pentru că am învățat să scriu și să citesc la grădinița germană, în limba germană, bineînțeles! La școala la care învăț în prezent, școală germană!, voi studia limba română abia din clasa a doua. Dar povestea aceasta a mea cu cititul în română a început când aveam mai puțin de patru ani.

Văzându-mă dezamăgit, mama m-a învățat alfabetul limbii române într-un fel special. A început o poveste despre un prinț care, la șapte ani, fusese trimis de rege și de regină în lume, ca să-i dezlege tainele (așa cum mă vor trimite și ei pe mine, la școală), căci voiau să-l pregătească pentru a prelua regatul, la un moment dat. La fiecare etapă din poveste făceam un desen din care ieșea forma unei litere.

De exemplu, prințul a întâlnit odată un șarpe neobișnuit, care vorbea. Am desenat șarpele care lăsase o urmă – șerpuită, nu-i așa? – prin nisipul deșertului și a rezultat litera ș, pe care n-am mai confundat-o niciodată cu sch-ul din germană.

În altă aventură, prințul călătorea pe un vapor verde și era să-l înghită un val. Am desenat vaporul verde și valul uriaș, care avea forma unui v și nu am mai uitat că orice cuvânt cu v are forma unui val. Altădată, prințul vede pentru prima oară zăpadă și țurțuri. Am desenat un țurture din care picura apă, pentru că se topea și am învățat astfel litera și sunetul ț.

Din cartea aceea mare, albastră, în limba română, citeam seara cu tata, adică mai mult el îmi citea. Și astfel, din poveste în poveste, mai ajutat de mama, mai ajutat de tata, am învățat să citesc corect în cele două limbi.

Și nu m-am temut, când a trebuit să încep cea de-a treia limbă, engleza!

Text adaptat după David Stavila, *Șimb, fal, țână...* (în volumul *Care-i faza cu cititul? Juniorii*)

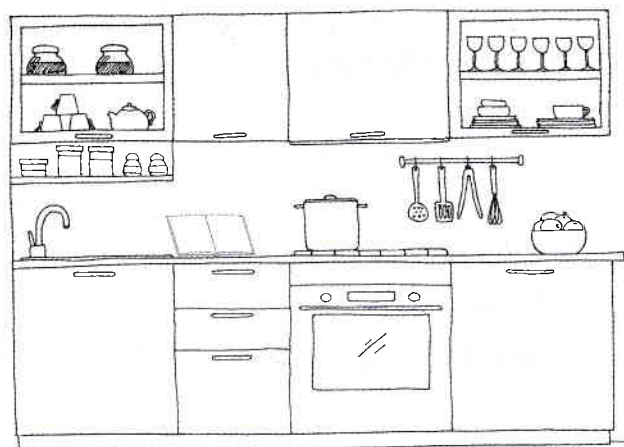
Textul II

Cartea cea mai plină de aventuri pe care o citisem până atunci nu a fost una de basme sau de Jules Verne, nici *Omul-amfibie*, *Cei trei muschetari* sau *După douăzeci de ani*, nici *Fausta*, *Colierul Reginei*, nici cartea despre *Ulu*, *capătul lumii* sau *Expediția Kon-Tiki* sau sumedenia de cărți din colecția științifico-fantastică, pe care le răsfoisem și le abandonasem repede, nici cele cu zmei, balauri cu șapte capete și prințese și nici cartea aceea cu poezii despre flori, cu minunatele ilustrații, din care nu îmi amintesc foarte clar decât că era extraordinar de lucioasă și parfumată, pe care o consideram cea mai domnișoară dintre cărți.

Cea mai ciudată carte pe care o citisem la vârsta când nu reții mare lucru din cărți era una fără acțiune și fără personaje, dar care îmi stârnise toate simțurile, imaginația și – așa zice astăzi – conștiința sau, mă rog, ceva ce mă făcea să mă revolt, să judec, să trag anumite concluzii și să mă îngrozesc de ceea ce se cheamă ființa umană în nebunia ei animalică.

Era o veche și pătată carte de bucate, cu desene sofisticate în tuș negru, în care se amestecau cuvinte necunoscute, cuvinte domestice și sălbatice denumind mirosoari, materii, substanțe, instrumente, animale și plante, culori, consistențe – și în care căutam până la ameteală amănunte picante, așa cum aveam să fac mai târziu stând aplecată peste reproduceri după Bosch și Bruegel*. Ea a fost multă vreme cartea mea de căpătâi, pe care o răsfoiam alandala înainte de culcare ca leac împotriva coșmarurilor cu lupi.

Peste prefață, cam plicticoasă, cu sfaturi practice (că trebuie, de pildă, să te uiți la furculițe, când le pui pe masă, să n-aibă scame, sau că poți folosi și fețe de masă cu broderie *spartă*), săream. După un Preludiu de „obiecte de mâncare” de toate felurile, aperitive și salate mai mult sau mai puțin agreabile și care anunțau celelalte capitole, amestecând frumusețea lui *croca-broca*, *ochiuri în rochițe roșii* sau *salată de hasmațuchi* cu disgrațioasele *ouă cu limbă* sau *ruladă de creier*, intram direct în șuvoiul de sosuri de toate felurile, reci și calde, aluviuni care îmbogățeau oceanul unde gustul tău se bălăcea amestecat de noi și noi valuri: sosul de agrișe, capere, arahide, usturoi sau portocale, de carne sau caramel, sosul milanez, grecesc, spaniol, țărănesc și altele care te făceau să te simți ca o prințesă cu guler gros și plisat, înconjurată de cavaleri cu nume străine, sau ca o muscă teleghidată, sărind de pe o felie de portocală pe o suprafață sângerândă de carne, de pe sideful unui usturoi pe lipiciosul caramel, bărzăunind în aerul roz al Spaniei sau Greciei sau pe o mușama la țară și-apoi, amestecată bine, eșuând într-un borcan cu miere.

Mi se făcea părul măciucă (e și asta o vorbă!) la tot ce ținea de limbă (limbă la frigare, limbă în sos catifelat, limbă cu maioneză, limbă fiartă). Citind, îmi simțeam limba cumplit de musculoasă în gură, insuportabilă, îmi aminteam perfect ce înseamnă să-ți arzi limba cu ceai sau cum e când îți muști limba ca prostul.

Tot în zona infernală a cărții, mai ales la marginile ei, mai puteai da peste câte o oază calmă, așa cum era, de exemplu, *supa de pâine*, culmea sărăciei (așa cum mai erau, după părerea mea, orezul cu lapte, compoturile de toate felurile, fursecurile *economice*, *imitația de savarină* și *cheul ieftin*).

Dar nu întotdeauna citeam la rând. Asta nici nu era o carte pe care să o citești altfel decât pe sărite și amestecat. Uneori treceam de la un capitol la altul amestecând singură dulcele cu săratul și acru, până la greață. Mă cuprindea amăreala la ideea de supă de chimen și atunci plonjam direct în capitolul de siropuri și sucuri.

Aici, în cartea veche cu coperte scortoase a mamei, băteau din toate părțile cețuri înăbușitoare, mirosuri de tot soiul, brize mentolate, adiau zeci de arome, cunoscute sau necunoscute, reale sau imaginate, care se amestecau și pe care le despărțeau în fire distincte ca în desenele animate.

Cartea mamei, în care erau desenați cu minuție pești și animale, fructe, cochilii, abstractizate cumva de rafinamentul desenului, mi s-a părut întotdeauna o carte uluitoare, frumoasă și monstruoasă, veselă și tristă, rafinată și grotescă, măloasă și aeriană, copilăroasă și nebună (așa cum trebuie, de altfel, să fie orice carte adevărată). Ea a încetat să mă intereseze mai târziu, atunci când ar fi trebuit să încep, la rândul meu, să execut ritualurile cu pricina, care mă îngroziseră în copilărie.

Ea a rămas și acum pentru mine în primul rând o carte de literatură, pe care o răsfoiesc uneori din pură plăcere estetică. O carte despre frumusețe și atrocitate, despre gingășie și ferocitate, o carte a simțurilor, inițiativă în felul ei, o carte a imaginarului, sofisticată, dar și primitivă.

Text adaptat după Simona Popescu, *Exuvii*, fragmente (editura Polirom, 2007)

*Hieronymus Bosch, Pieter Bruegel cel Bătrân – pictori renumiți.

① Bifează, în tabelul de mai jos, căsuța potrivită pentru a arăta cărui text îi corespunde fiecare dintre afirmațiile date.

Enunțul	A textul I	B textul II	C ambele texte	D niciun text
Textul prezintă o carte cu coperte scortoase.				
În text se explică cum să ai grijă de plante.				
În text se discută despre litere și sunete noi.				
Textul face referire la o carte.				

② Încercuiește C (corect) sau G (greșit), valorificând informațiile din textul I.

- Textul este scris de David Stavila. C/G
- Întâmplările sunt relatate la persoana a III-a. C/G
- Naratorul ia parte la acțiune. C/G
- La acțiunea textului participă trei personaje adulte. C/G

③ Precizează, din textul I, personajele care participă la dialog.

④ Încercuiește varianta corectă de răspuns, valorificând informațiile din textul I.

Copilul nu înțelege cuvintele scrise, deoarece:

- a. avea mai puțin de patru ani.
- b. familia vorbea doar limba germană.
- c. știa doar pronunția germană a literelor.
- d. familia îi interzicea lectura.

⑤ Notează două idei principale/secundare din textul I.

- -----
- -----